

یادداشت

کالابرگ؛ آری یا خیر

محمدرضا پورابراهیمی

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس

درباره وضعیت مدیریت ارز ترجیحی توسط دولت اظهارات زیادی است. در وهله نخست دولت باید سیاست خود را نسبت به موضوع تامین کالاها ی اساسی در کشور مشخص کند البته مجلس به دولت اختیار داده، در صورت تمایل روش سابق یعنی عدم حذف ارز ترجیحی را ادامه دهد یا روش جدید مبنی بر «سیاست های جبرانی به مصرف» را در پیش گیرد اما این روش نیازمند ایجاد زیرساخت های لازم است، در واقع بانک مرکزی و وزارتخانه ها باید پای کار آمده و شبکه توزیع در کشور تعریف شود. اکنون دارنده یک خودرو می تواند در هر جای از کشور ۶۰ لیتر بنزین با نرخ ترجیحی در ماه دریافت کند لذا این مدل باید در رابطه با کالابرگ نیز تکرار شود، در واقع دولت باید ابتدا زیرساخت های توزیع کالابرگ را در کشور فراهم کند، مجلس به دولت مشروط به ایجاد زیرساخت های کالابرگ و توزیع آن در سطح کلان کشور اختیار حذف ارز ترجیحی را داده است نه آنکه ابتدا اردو نان را بدون توزیع کالابرگ گران کند و بعد به فکر ایجاد ساختار برای توزیع کالابرگ بيفتد. دولت حتی اگر توان ایجاد زیرساخت های توزیع کالابرگ را نداشته باشد اختیار دارد که به روش قبل یعنی عدم حذف ارز ترجیحی مسیر را ادامه دهد اما این کار را نکرده چرا که ارز ترجیحی را بدون ایجاد زیرساخت های توزیع کالابرگ حذف کرده که این موضوع منجر به گرانی برخی از کالاها ی اساسی شده است. به دولت اختیار بحث روش تامین کالاها ی اساسی داده است اما دولت سیاست خود را در این زمینه مشخص نکرده است. دولت می تواند سیاست ارز ترجیحی را استمرار دهد اما اگر می خواهد سیاست را تغییر دهد ابتدا باید زیرساخت ها را فراهم کرده و در ادامه برنامه خود را در زمینه تخصیص یارانه به کالاها ی اساسی تغییر کند. در حالی میزان متوسط مصرف دهک های کم درآمد طی یک الی دو سال اخیر پایین آمده که میزان کل واردات به یک کالا مانند گندم افزایش پیدا کرده است. به عنوان مثال اگر در سال های گذشته ۸ میلیون تن واردات گندم داشتیم اکنون به ۱۲ میلیون تن رسیده که به معنای ۵۰ درصد افزایش است، این یعنی گندم که قیمت ارز ترجیحی وارد می شود اما معلوم نیست کجا می رود؛ در واقع سرانه مصرف در کشور پایین آمده در حالی که تخصیص ارز به واردات کالا بالا رفته است و این یعنی قاچاق کالا، بنابراین در حذف ارز ترجیحی شکی نیست، اما اینکه روش اجرا چگونه باشد مسأله ای است که دولت باید آن را مشخص کند لذا اگر این ارز بدون ایجاد زیرساخت حذف شود ضرر به سنگینی به کشور وارد خواهد شد. اگر زیرساخت های آن فراهم شود حتما توزیع کالابرگ با نفع مردم است نه آنکه بدون پشت سر گذاشتن مقدمات لازم این ارز حذف شود، چرا که گرانی کالاها ی اساسی همچون اردو نان به دنبال دارد، البته مدل پیشنهادی ما در رابطه با توزیع کارت الکترونیکی همچون مدل کارت سوخت است.

نکته

رئیس مرکز پژوهش های مجلس تاکید کرد اهمیت نقش شبکه جامع اطلاعاتی در نگاهداشت زیرساخت ها

همایش ملی چالش ها و ضرورت های نگاهداشت زیرساخت های کشور، با حضور نمایندگان دستگاه های مرتبط و فعالان بخش خصوصی، در مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی برگزار شد. بابک نگاهداری در این همایش با اشاره به اهمیت نقش شبکه جامع اطلاعاتی در نگاهداشت زیرساخت های کشور، گفت: مبتنی بر شبکه جامع اطلاعاتی از زیرساخت های کشور می توان یک برنامه ریزی منسجمی را برای حفظ و نگاهداشت به کار گرفت. وی مسأله حفظ و نگاهداشت زیرساخت ها را تنها مختص به ایران ندانست و افزود: با توجه به توسعه زیرساخت ها در جهان در دهه های گذشته، در دهه فعلی بحث نگاهداشت زیرساخت ها به دغدغه جهانی تبدیل شده است و همه کشورها تلاش می کنند مبتنی بر تحلیل چرخه عمر به عنوان مولفه مهم نگهداشت زیرساخت، مدیریت و ارزیابی صحیحی در این خصوص داشته باشند. رئیس مرکز پژوهش های مجلس خاطر نشان کرد: علاوه بر تحلیل چرخه عمر زیرساخت ها بحث تغییر شرایط اقلیمی و توجه به آن در محیط نگاهداشت زیرساخت های کشور افزوده شده است. وی افزود: تجربه کشورهای مختلف و مطالعات صورت گرفته، نشان داده است که هر قدر برای تعمیر و نگاهداشت زیرساخت ها هزینه کنیم جلوی هزینه های بیشتر در آینده گرفته می شود. نگاهداری با اشاره به تجربه جهانی در زمینه نگاهداشت زیرساخت های کشور، گفت: برآوردهای بانک جهانی در خصوص نگاهداشت زیرساخت ها در آفریقا نشان داده که اگر هزینه ۱۲ میلیون دلاری نگهداشت یک جاده صورت نمی گرفت در آینده ای نزدیک ۴۵ میلیون دلار برای بهسازی و داشته اند نسبت به مذاکره مستقیم با ایران ابراز تمایل کرده اند. در شرایط کنونی نیز این وضعیت وجود دارد و دولت باید تمایل دارد که به صورت مستقیم با ایران مذاکره کند. این در حالی است که مسئولان ایران نسبت به مذاکره مستقیم با آمریکا هم حساسیت دارند و هم تا حدود زیادی نگران هستند. هنگامی که مذاکرات با واسطه انجام می شود این نوع حساسیت ها و نگرانی ها تا حدود زیادی از بین می رود. به نظر می رسد در اغلب اختلافاتی که کشورهای مختلف با آمریکا داشته اند اگر چه همه این مذاکرات با واسطه آغاز شده، اما در نهایت زمانی که مذاکره مستقیمی صورت گرفت توانستند به نتیجه روشن تری برسند. به هر حال باید بپذیریم واسطه هایی که در این زمینه وجود دارند بر اساس فهم و درک خود عمل می کنند و در نهایت بیش از هر چیزی به منافع ملی خود فکر می کنند. اینکه کدام نتیجه بیشتر به سود آنها خواهد بود در نوع رفتار و اقداماتی که انجام می دهند تأثیر گذار خواهد بود. این وضعیت مانند شرایط برخی و کلاست که کار و کالت را به صورت کامل انجام نمی دهند تا همیشه مشتری داشته باشند. وضعیت واسطه ها

صبح زنگنه در گفت و گو با «آرمان ملی»:

همه گزینه های ایران درباره برجام باید روی میز باشد

ایران از فرصت سفر گروسی برای احیای برجام استفاده کند

شرایط برای احیای برجام در دولت رئیسی وجود داشت

نمی توان نسبت به مذاکرات غیر مستقیم صدر صد اعتماد کرد

آرمان ملی - احسان انصاری: در حالی که مقامات آمریکایی عنوان می کنند برجام به بن بست خورده و از دستور کار خارج شده حسین امیر عبداللهیان، وزیر امور خارجه عنوان می کند که آمریکایی ها اصرار زیادی برای مذاکره با ایران دارند. از سوی دیگر سفر افاصل گروسی به ایران یک سفر تعیین کننده درباره روند آینده برجام خواهد بود. رفتار ایران در این سفر می تواند تا حدود زیادی چشم انداز پیش روی برجام را مشخص کند. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این موضوعات با دکتر صباح زنگنه، تحلیلگر روابط بین الملل گفت و گو کرده است. زنگنه معتقد است: «واقعیت این است که نمی توان به مذاکرات غیر مستقیم به صورت صدر صد اعتماد کرد. اگر ما به دنبال مذاکره غیر مستقیم با آمریکا هستیم مشخص نیست که بتوانیم به اهدافی که داریم دست پیدا کنیم و احتمالات مختلفی در این زمینه مطرح خواهد شد. کشور های مختلف بر اساس داشتن نیروی مذاکره کننده قوی، مطلع و متعهد به مذاکره ملی و اعتمادی که مسئولان طراز اول کشور به این مذاکره کننده ها وجود داشته باشد می توانند نتایج بهتری حاصل کنند.» در ادامه حاصل این گفت و گو را می خوانید.

اهمیت است و ایران باید چه رویکردی نسبت به این سفر و سیاست های آژانس در پیش بگیرد؟ مذاکرات به آقای گروسی حتما در روند مذاکرات احیای کشورهای غربی و اعضای شورای حکام تأثیر گذار است. ایران نیز در این سفر به دنبال صحت عملکرد خود است و به همین دلیل باید منتظر ماند که آیا ایران می تواند در این سفر نظر آقای گروسی و هیات همراه را تأمین کند و یا خیر. ایران به دنبال این است که به میز مذاکره بازگردد و خواستار این است که آژانس نکات منفی گذشته را دوباره زنده نکند. واقعیت این است که نظر ایران برای احیای برجام پس از یک سال و نیم کم کم خود را نشان می دهد. در شرایط کنونی مقامات دولت سیزدهم متوجه این نکته شده اند که بهبود وضعیت اقتصادی تنها به مجموعه عوامل داخلی ارتباط ندارد و بلکه به مجموعه بزرگ تری از عوامل بین المللی نیاز دارد و باید در این راستا متعهد به مذاکره ملی و اعتمادی که مسئولان طراز اول کشور به این کشور راز وضعیت فعلی خارج کنند.

با توجه به شرایط موجود اگر برجام به پایان راه رسیده باشد چه آلت راتنیوی برای برجام قائل هستید؟ من معتقدم هیچ آلت راتنیوی دیگری برای برجام وجود ندارد. آمریکایی ها نیز به خوبی به این موضوع آگاهی دارند که در شرایط کنونی بین المللی نمی توان جایگزینی برای برجام در نظر گرفت. این وضعیت درباره دولت رئیسی نیز وجود دارد.

امروز طرفین به خوبی به این نکته پی برده اند که راه و گزینه دیگری به جز برجام وجود ندارد و برجام کم هزینه ترین گزینه برای رسیدن به توافق است. از سوی دیگر با توجه به وضعیت اقتصادی که در کشور وجود داشته و وضعیت اقتصادی کشور به این صورت است که در شرایط کنونی رئیس جمهور در زمانه توافق بیفتد که آنها قدرت را در اختیار دارند. به همین دلیل نیز در حالی که این امکان وجود داشت که در پایان دولت روحانی مذاکرات به نتیجه برسد اما برخی اصولگرایان تصمیم گرفتند موضوع به نتیجه رسیدن برجام به دولت رئیسی منتقل شود تا این دولت درباره آن تصمیم گیری کند. برخی به صراحت عنوان کردند که احیای برجام نیازمند یک دولت قوی است تا بتوان از نتایج آن استفاده کرد. در شرایط کنونی نیز دولت از حمایت کامل نهادهای حاکمیتی در ایران برخوردار است و به همین دلیل شرایط فراهم است که دولت بتواند برجام را احیا کند و با کشورهای غربی به یک توافق دست پیدا کند.

وجود بیابرد. آمریکایی می داند که بهترین گزینه برای توافق برجام است و گزینه دیگری وجود ندارد. اگر هم صحبت از گزینه های دیگر مطرح می شود بیشتر نوعی شانتاژ خبری و تبلیغاتی برای امتیازگیری بیشتر است. برجام حتی می تواند مانع از خسارت های بیشتر اعتباری به ایالات متحده آمریکا در منطقه و عرصه بینگتند که آنها قدرت را در اختیار دارند. به همین دلیل نیز در حالی که این امکان وجود داشت که در پایان دولت روحانی مذاکرات به نتیجه برسد اما برخی اصولگرایان تصمیم گرفتند موضوع به نتیجه رسیدن برجام به دولت رئیسی منتقل شود تا این دولت درباره آن تصمیم گیری کند. برخی به صراحت عنوان کردند که احیای برجام نیازمند یک دولت قوی است تا بتوان از نتایج آن استفاده کرد. در شرایط کنونی نیز دولت از حمایت کامل نهادهای حاکمیتی در ایران برخوردار است و به همین دلیل شرایط فراهم است که دولت بتواند برجام را احیا کند و با کشورهای غربی به یک توافق دست پیدا کند. این وضعیت در آمریکانیز وجود دارد. با این وجود در آمریکا موضوع برجام یک اولویت به شمار نمی رود. در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا اولویت با کاهش تورم، کاهش مالیات، افزایش خدمات بیمه ای، درمانی و عمومی است و مسائلی مانند برجام در اولویت های بعدی قرار دارد. در آینده ای نزدیک رافائل گروسی به ایران سفر خواهد کرد. این سفر به چه میزان برای ایران حائز

نیز به همین صورت است. این وضعیت درباره برخی پزشکان نیز وجود دارد و برخی پزشکان دلایل بیماری را به علل و عوامل مختلفی ارتباط می دهند تا بیمار دوباره به آنها مراجعه کند. در چنین شرایطی این پزشکان از مراجعه مکرر یک بیمار بهره بیشتری می برند. این وضعیت در مذاکرات سیاسی نیز وجود دارد. واقعیت این است که

نمی توان به مذاکرات غیر مستقیم به صورت صدر صد اعتماد کرد. اگر ما به دنبال مذاکره غیر مستقیم با آمریکا هستیم مشخص نیست که بتوانیم به اهدافی که داریم دست پیدا کنیم و احتمالات مختلفی در این زمینه مطرح خواهد شد. کشورهای مختلف بر اساس داشتن نیروی مذاکره کننده قوی، مطلع و متعهد به مذاکره ملی و اعتمادی که مسئولان طراز اول کشور به این کشور راز وضعیت فعلی خارج کنند.

مذاکره کننده ها وجود داشته باشد می توانند نتایج بهتری حاصل کنند.

فصلی انتخابات ریاست جمهوری آمریکا به چه میزان در آینده برجام تأثیر خواهد داشت؟ آیا این احتمال وجود دارد که با بدین در فضای انتخابات ریاست جمهوری سعه صدر بیشتری نسبت به برجام نشان بدهد؟

برجام در سال ۲۰۱۵ در دوران دولت دموکرات ها در آمریکا به نتیجه رسید. در شرایط کنونی نیز دموکرات ها قدرت را در آمریکا در اختیار دارند. با بدین در دورانی که برجام امضا شد معاون رئیس جمهور بود و در شرایط کنونی رئیس جمهور آمریکا است. رویکرد دموکرات ها در زمینه برجام نیز به این صورت است که به دنبال این هستند که به نتیجه برسند و برجام احیا شود. تلاش دموکرات ها این است که احیای برجام به عنوان یک موفقیت به نام دولت آنها ثبت شود. در ایران نیز این وضعیت وجود دارد و جریان های سیاسی همواره تمایل دارند موفقیت های سیاسی در زمانه توافق بیفتد که آنها قدرت را در اختیار دارند. به همین دلیل نیز در حالی که این امکان وجود داشت که در پایان دولت روحانی مذاکرات به نتیجه برسد اما برخی اصولگرایان تصمیم گرفتند موضوع به نتیجه رسیدن برجام به دولت رئیسی منتقل شود تا این دولت درباره آن تصمیم گیری کند. برخی به صراحت عنوان کردند که احیای برجام نیازمند یک دولت قوی است تا بتوان از نتایج آن استفاده کرد. در شرایط کنونی نیز دولت از حمایت کامل نهادهای حاکمیتی در ایران برخوردار است و به همین دلیل شرایط فراهم است که دولت بتواند برجام را احیا کند و با کشورهای غربی به یک توافق دست پیدا کند.

این وضعیت در آمریکانیز وجود دارد. با این وجود در آمریکا موضوع برجام یک اولویت به شمار نمی رود. در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا اولویت با کاهش تورم، کاهش مالیات، افزایش خدمات بیمه ای، درمانی و عمومی است و مسائلی مانند برجام در اولویت های بعدی قرار دارد.

در آینده ای نزدیک رافائل گروسی به ایران سفر خواهد کرد. این سفر به چه میزان برای ایران حائز اهمیت است و ایران باید چه رویکردی نسبت به این سفر و سیاست های آژانس در پیش بگیرد؟ مذاکرات به آقای گروسی حتما در روند مذاکرات احیای کشورهای غربی و اعضای شورای حکام تأثیر گذار است. ایران نیز در این سفر به دنبال صحت عملکرد خود است و به همین دلیل باید منتظر ماند که آیا ایران می تواند در این سفر نظر آقای گروسی و هیات همراه را تأمین کند و یا خیر. ایران به دنبال این است که به میز مذاکره بازگردد و خواستار این است که آژانس نکات منفی گذشته را دوباره زنده نکند. واقعیت این است که نظر ایران برای احیای برجام پس از یک سال و نیم کم کم خود را نشان می دهد. در شرایط کنونی مقامات دولت سیزدهم متوجه این نکته شده اند که بهبود وضعیت اقتصادی تنها به مجموعه عوامل داخلی ارتباط ندارد و بلکه به مجموعه بزرگ تری از عوامل بین المللی نیاز دارد و باید در این راستا متعهد به مذاکره ملی و اعتمادی که مسئولان طراز اول کشور به این کشور راز وضعیت فعلی خارج کنند.

با توجه به شرایط موجود اگر برجام به پایان راه رسیده باشد چه آلت راتنیوی برای برجام قائل هستید؟ من معتقدم هیچ آلت راتنیوی دیگری برای برجام وجود ندارد. آمریکایی ها نیز به خوبی به این موضوع آگاهی دارند که در شرایط کنونی بین المللی نمی توان جایگزینی برای برجام در نظر گرفت. این وضعیت درباره دولت رئیسی نیز وجود دارد.

روابط راهبردی با هر سرزمینی که بتواند منافع جمهوری اسلامی را تأمین کرده و توسعه دهد، اولویت نخست دولت سیزدهم در سیاست خارجی است و سفر وزیر امور خارجه به آمریکای لاتین هم در راستای اجرای این استراتژی و بهره گیری از ظرفیت های چشمگیر اقتصادی و سیاسی در جنوب قاره آمریکاست. «حسین امیر عبداللهیان» وزیر امور خارجه به همراه هیأتی سیاسی و اقتصادی روز سه شنبه یازدهم بهمن ماه عازم آفریقا و آمریکای جنوبی شد. موریتانی، نیکاراگوئه، ونزوئلا و کوبا چهار کشور مقصد سفر امیر عبداللهیان بود و به نظر می رسد اولویت اول این دوره آمریکای لاتین و تحکیم مناسبات میان ایران و این بخش از جهان باشد. وزیر امور خارجه کشورمان پس از ترک موریتانی، با مادام پنجشنبه ۱۳ بهمن (به وقت تهران) وارد فرودگاه ماناگوا، پایتخت نیکاراگوئه شد و مورد استقبال مقامات این کشور قرار گرفت. رئیس دستگاه دیپلماسی، روز جمعه ۱۴ بهمن وارد کاراکاس، پایتخت ونزوئلا شد و با همسایه ونزوئلایی خود و نیز «نیکلاس مادورو» رئیس جمهور این کشور دیدار و گفت و گو کرد. امیر عبداللهیان در ادامه سفر به آمریکای جنوبی شامگاه شنبه ۱۵ بهمن وارد هاوانا، پایتخت کوبا شد. دیدار با رئیس جمهور، وزیر امور خارجه و نخست وزیر کوبا از مهم ترین برنامه های وزیر امور خارجه کشورمان در هاوانا بود.

تحریم و تهدید؛ فصل مشترک ایران و آمریکای جنوبی

آمریکای جنوبی و به ویژه ونزوئلا، کوبا و نیکاراگوئه به سبب انتخاب نظامی سیاسی، اقتصادی و ایدئولوژیک از سوی مردمان و مسئولان این کشور، سال هاست که مورد خشم و غضب همسایه شمالی خود هستند و آمریکان آن ها را هم مانند ایران و در دست به تهدیدات بلوک غرب علیه دو کشور است. قرار داده است. جمهوری اسلامی ایران و نیکاراگوئه چهار دهه پیش، انقلاب هایی را تجربه کردند، انقلاب اسلامی ایران و انقلاب ساندنیستی نیکاراگوئه یک فصل مشترک داشت و آن قیام علیه دیکتاتورهای وابسته به غرب بود و این مهم ترین دلیل دشمنی و تهدیدات بلوک غرب علیه دو کشور است. مبارزه با امپریالیسم در غرب آسیا و خوب آمریکا، اشتراکات زیادی میان برخی کشورهای این منطقه و ایران به وجود آورد. تلاش های نیکاراگوئه، ونزوئلا و حتی شیلی برای عبور از پدروخواندگی آمریکا، برای آنها هم سال ها تحریم و تحدید و تهدید به ارفغان آورد و این تحریم ها نقطه اشتراک دیگری در روابط این کشورها و جمهوری اسلامی ایران بود. ایالات متحده آمریکا گرچه از تاریخ سرزمینی نوپاست اما همواره نسبت به همسایگان جنوبی خود، توهم پدروسالارانه داشته و خود را قییم این کشورها می داند، از آن روست که اصطلاح حیاط خلوت آمریکا برای توصیف منطقه لاتین در آمریکای جنوبی مشهور است. حیاط خلوتی که سال هاست تلاش می کند تا این توهم را در هم شکسته و در مسیر استقلال گام بردارد. حضور جمهوری اسلامی ایران در این حیاط خلوت به نوعی شکستن هژمونی کاخ سفید هم قابل ارزیابی است.

پیگیری منافع ایران در حیاط خلوت آمریکا

رابطه ایران با کشورهای آمریکای جنوبی یا لاتین، در دولت های روی کار آمده در دو دهه گذشته، فزونی یافته و این تجربه کرده اما اوج این روابط بین سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ و دوران دولت های نهم و دهم بود. دولت های یازدهم و دوازدهم به سبب نوع نگاهی که به روابط بین الملل داشتند، جز در موارد خاصی مشتاق گسترش این روابط به سطوح و عرصه های گوناگون نبودند. دولت سیزدهم اما بر مبنای گفتگمانی خود از سیاست خارجی و دیپلماسی، گسترش روابط با این کشورها را در دستور کار قرار داده است تا به تعبیر رئیس جمهور در هر گوشه ای از جهان آن منافع ایران در این امکان تأمین و تثبیت دارد؛ دولت مردان حضور داشته و پیگیر آن منافع باشند. به همین دلیل است که رئیس جمهور در دیدار با دبیر کل «اتحادیه بولیواری ملل آمریکای ما» شامل کوبا، ونزوئلا، نیکاراگوئه و بولیوی است، بر ضرورت تقویت بیش از پیش مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با کشورهای عضو این اتحادیه تأکید می کند و در دیدار با سفیر جدید کوبا در تهران بر بهره گیری کشورهای مستقل از ظرفیت های بالقوه یکدیگر به منظور بی اثر کردن تحریم ها و تازهای یکدیگر تأکید می کند. سفر امیر عبداللهیان به حیاط خلوت آمریکا، از بعد سیاسی و دیپلماتیک هم در مقطع کنونی حائز اهمیت است از آن رو که بار دیگر اثبات می کند که کارزار ایران هراسی و انزواوی تهران همچنان راهی از پیش نبرده و جمهوری اسلامی ایران در بلوک های آینده جهان می تواند اثر گذار باشد.